بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު

ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2019/HC-A/197
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތްތައް: ސުލައިމާން ފަހުމީ / ހަވީރީގެ، ތ. ވިލުފުށި
- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް: ނޭޝަނަލް ޑިޒާސްޓަރ މެނޭޖްމަންޓް ސެންޓަރ (ދައުލަތް)
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ބަދަލު ހޯދުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

ނިމުނު ތާރީޚް: 12 ޞަފަރު 1444 / 08 ސެޕްޓެމްބަރު 2022

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:

21 ރަޖަބު 1440

28 މާރިޗު 2019

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 35/N2C/2012
- ނިންމި ތަން: ނ. ކެނދިކުޅުދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- ބާވަތް: ޢަދަބު ހުކުމް
- ހުކުމްކުރި ތާރީޚް: 05 ޑިސެންބަރު 2012
- ނިމުނު ތާރީޚް: 30 ޖަނަވަރީ 2019

މަދަނީ - ޢަދަބު ހުކުމް – ކޯބަރ ދީރުން ހާސިލުކުރުމުގައި އަމަލު ކުރާނެގޮތުގެ ގަވާއިދުގެ 29 ވަނަ މާއްދާ - ހުކުމް ހާސިލުކުރުންތަކާ

މައްސަލަ ނިންމުން – ސުލްހު ކާރިސާގައި ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ޢަދަބު ހުކުމް

- **ފަނޑިޔާރު މުރާޖަޢާކުރި ފައިސަލާ ގެ ތަފްޞީލު:**

މައްސަލައިގެ ތަޢާރަފް:

1. މިއީ، ކޮޅުމަޑުލު ވިލުފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 35/N2C/2012 ދަޢުވާ ނިންމާފައިވާ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ ތ. ވިލުފުށި، ހަވީރީގެ / ސުލައިމާން ފަހުމީ[1]ގެ ފަރާތުން އެ ދަޢުވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން ބަލާފައިވާ ދަޢުވާއެކެވެ. މި ދަޢުވާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތަކީ، ނޭޝަނަލް ޑިޒާސްޓަރ މެނޭޖްމަންޓް ސެންޓަރ (ދަރުއްކަމް) އެވެ.

ކޮޅުމަޑުލު ވިލުފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލަ

2. 2004 ޑިސެންބަރު 24 ވަނަ ދުވަހު ސުނާމީ ކާރިސާގައި ވިލުފުށިގައި ހުރި "ހަވީރީގެ" އޮތް ބިޔާ ގޯތީގައި ހުރި ތަކެތި ހަލާކުވެ ގެއްލުނުފަރާތްތަކަށް ބިން އާގެ ތަޢާރުފުން 4610.78 އަކަފޫޓު ބިމާއި، އަދި އެ ބިމުގައި ބަޔާ ހިސާބުކޮށްފައިވާ 1650 އަކަފޫޓުގެ ގެއާއި، ފެންވަރާއި، 35 ފަސްކަމުތަށްގަނޑާއި، 12 ފޮތިގަނޑާއި، 6 ތުނބާއި، 2 އަތޮޅުގަނޑާއި، 1 ޖެއްސުރިމާވާ ގަނޑާއި، 1 ގަސް ހިރުދު މިފަދަ ތަކެއްޗަކަށް ރަހުގެ އެހީއިން ފަރާތްތަކަށް ސަރުކާރުން ބަދަލު ދިނުމާ ކަމަށްބުނެ ނަމަވެސް ސުލައިމާން ފަހުމީއަށް އޭގެ ބަދަލު ލިބިފައި ނުވާތީ އޭގެ ބަދަލު ހޯދައިދިނުމަށް ސުލައިމާން ފަހުމީގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅިއެވެ.[2]

ކޮޅުމަޑުލު ވިލުފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމިގޮތް:

3. ކޮޅުމަޑުލު ވިލުފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 35/N2C/2012 ދަޢުވާ ނިންމާފައިވަނީ،

[1] އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު A049373

[2] ކޮޅުމަޑުލު ވިލުފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 35/N2C/2012 ދަޢުވާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓް

" ދެންފަހެ، ޝަރީޢަތުން ބަދަލު ހޯދައިދިނުމަށްއެދި ތ. ވިލުފުށީ ހަވީރީގެ ސުލައިމާން ފަތުޙީގެ ފަރާތުން ނޭޝަނަލް ޓީޗަރސް ޓްރޭނިންގ ސެންޓަރަށް ދައުވާ ރައްދުވާގޮތަށް ދިވެހި ދައުލަތުގެ މައްޗަށް ދައުވާކޮށް މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވާ ހިނދު، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދައުވާއަށް އިންކާރުކޮށް ދައުވާގައި އުނިފައިވާ ތަކެއްކަން ބަދަލުދިނުމަކީ ދައުވާލިބޭ ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ނޫންކަމަށާއި، އެހެންކަމުން މިދައުވާއަކީ ނޭޝަނަލް ޓީޗަރސް ޓްރޭނިންގ ސެންޓަރުގެ މައްޗަށް ކުރެވޭނެ ދައުވާއެއް ނޫންކަމަށް ބުނެފައިވާކަމާއި، މަދަނީ އިލްތިޒާމް ތަކުގެ އަސްލު ބުނިޔާދު އެއް މަސްދަރަކީ [illegible] ކަމާއި، ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރުން ބަލާއިރު [illegible] ތ. ވިލުފުށީ ހަވީރީގެ ސުލައިމާން ފަތުޙީ [illegible] ނޭޝަނަލް ޓީޗަރސް ޓްރޭނިންގ ސެންޓަރާ [illegible] އަދި، ތ. ވިލުފުށީ ހަވީރީގެ ސުލައިމާން ފަތުޙީ [illegible] ގޮތަށް މި ޤަޟިއްޔާގައި ބަދަލު ހޯދައިދިނުމަށް [illegible] ކަނޑައަޅައި [illegible]."[3]

މިފަދައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތައް

4. ކޮޅުމަޑުލު ވިލުފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 35/N2C/2012 ޤަޟިއްޔާ ހުކުމުން ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ ސުލައިމާން ފަތުޙީގެ ފަރާތުން 04 (ހަތަރެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައެވެ. އެ ނުކުތާތަކަކީ:

[3] ކޮޅުމަޑުލު ވިލުފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 35/N2C/2012 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓް

-4.1 ތ. ވިލުފުށި ރިސެޓްލްމަންޓް ކާޑުގެ ނަންބަރު 35/N2C/2012 ވަޘީޤާއިން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ ނުވަތަ ކޮށްފައިވާ ބުނުމަކީ، މި ވަޘީޤާއިން ހުށަހެޅިފައިވާ ދަޢުވާއާއި އެއްވެސް ގުޅުމެއް ނުވަތަ ދަޢުވާގެ ސިޔާގެ ބޭރުން ކޮށްފައިވާ ބުނުމެއްކަމުގައިވެސް؛

-4.2 ތ. ވިލުފުށި ރިސެޓްލްމަންޓް ކާޑުގެ ނަންބަރު 35/N2C/2012 ވަޘީޤާގެ ޝަރީޢަތް ހިނގުނުގޮތުގެ ބިރުޒުގެ 3 އަދި 4 ވަނަ ނަންބަރުގައި، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ދަޢުވާގައި އުފައްދާފައިވާ ދަލީލު ސާބިތުކޮށްދީފައިވާކަމަށް ބައްލަވާފައިވާކަމަށް، އެކަންކަން ސާބިތު ކުރުމަށް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުރި ބައިވެރިގެންވާކަމާއި، މަދަނީ މުޢާމަލާތުގައި ހުރިން ހާސިލުކުރާ ހުރިބަދަލު ނުވަތަ އަމަލުކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނީ އުޞޫލު ޙާލަތުގައި ދަޢުވާ މި މަދަނީ މުޢާމަލާތުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭކަމަށްވާތީވެސް؛

-4.3 ތ. ވިލުފުށި ރިސެޓްލްމަންޓް ކާޑުގެ ނަންބަރު 35/N2C/2012 ވަޘީޤާގެ ޝަރީޢަތް ހިނގުނުގޮތުގެ ބިރުޒުގެ 8 ވަނަ ނަންބަރުގައި "ގުދުރަތީ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދަޢުވާކުރުން ދުއްވާނެ ހަމައެކަނި ތިމާ" ކަމަށް ބައްލަވާފައިވާކަމުން، ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާގައި ބައްލަވާފައިވާ މައްސަލައަށް އިސްތިއުނާފުކުރެވިދާނެކަމުން؛

-4.4 މަދަނީ މުޢާމަލާތުގައި އަމަލުކުރަންވާނެ އަސާސީ ޤާނޫނު އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފަށް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ އެއްޗެ ހާސިލުގައި ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވުން.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން

ދަޢުވާގެ މައުޟޫޢަށް އިސްތިއުނާފުކުރެވިދާނެ ކަމަށް ބެލުން

5. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައަކީ 2004 ޑިސެންބަރު 24 ވަނަ ދުވަހު ސުނާމީ ކާރިސާގައި ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހެޅުނު މައްސަލައެކެވެ. 2004 ޑިސެންބަރު 24 ވަނަ ދުވަހު ކުރިމަތިވި ސުނާމީ ކާރިސާއަކީ ޤުދުރަތީ ކާރިސާއެކެވެ. އެއީ އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ އިހުމާލު ކޮށްގެން ނުވަތަ އެއްވެސް

ފަރާތެއް ކުރިކަމެއްގެ ސަބަބުން ކުރިމަތިވި ކާރިސާއެއް ޒުންނުވެ. އުޞޫލުން "Actus dei nemini facit injurium" ނުވަތަ "Act of God" މި މަބްދައުތަކުގެ ދަށުން ކަނޑައެޅި އިސްތިސްނާތަކަކަށްވެގެން އައިސްފައިވާ އުސޫލަކީ ޤުދުރަތީ ގޮތުން ދިމާވާ ކަމެއްގައި އެއްވެސް ފަރާތަކުން އެކަމެއްގެ ޒިންމާ ނަގަންނުޖެހުމެވެ. އެގޮތުންނަމަވެސް މިފަދަ ކާރިސާތަކުގައި ސަރުކާރުތަކުންނާއި، ދުނިޔޭގެ ކޮންޓްރެކްޓުތަކުން އަދި ފޯސްމަޖޫރު ކްލޯޒްލިޔެގެން ތަޢްރީފުކުރަން ފެށުނު ގޮތް ކުރެވޭކުރަމުންދާކަމަށް މަސައްކަތްކޮށްކުރެވިފައިވެއެވެ. މިގޮތުން 2004 ޑިސެމްބަރު 24 ވަނަ ދުވަހު ސުނާމީ ކާރިސާއިން އަތައްގޮތްމަތިން ސަރުކާރާއި ގެއްލުން ދުނިޔޭގެ އެކި ކޮންޓްރެކްޓުތަކުން އެކިފަހަރު ބިމަށްއަރާފައިވެއެވެ. އާމްދަނީގައި އިންޖީނިއަރިންގް ފްރޭމްވަރކް އަކީ ކޮމް ޕެކޭޖް އެންޑް ކޮންޓްރެކްޓް (އައި.އެފް.އާރ.ސީ.އާރ.ސީ.އާރ.ސީ) އާއި އާރ.ސީ.އާރ.ސީ.އެސް ގެ މިންގަނޑުގެ ދަށުން ހަރުސިން ފުރިޖެހެއް އަޅައިދިނުމުގައި އެހީތެރިވެކަން އެނގެންއޮވެއެވެ.[4]

6. ފާރާމި ހިއާވަހިކަމުގެ ބައްދަލު ހަމަ ކޮންމެ ދައްކަފެކަންމާ ދިޔަތީންވާ ބައްލައްކަމަށް ދޫވިރުމާއްޓެގެ ޖަމާދުއްއާގެ ފާއިދުއަސާސީގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ކަނޑައަޅައި ބާރުންކުރަވައިފައެވެ. ނަމަވެސް ފާރާމި ހިއާވަހިކަމުގެ ބައްދުގެ އިޖުރާން ފާއިދުއަސާސީގެ 23 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅައި ބާރުންކުރަވައިވާ ބައްދުތައް ޙައްލުމުންނަށް ހުރުނަ މަގު ތަނަވަސްކޮށްދިނުމަށް މަސައްކަތް ކުރަންވާނެކަމަށް ފާއިދުއަސާސީގެ 23 ވަނަ މާއްދާއިން ދައްލަވާގެ މައްޗަށް ދޭހަވާގޮތަށް މިންވަރަކަށް، ދައްލަވާގެ ތަނަވަސްކަމާއި، ކުޑަވާނަކަން ހުރި މިންވަރަކަށް ނިސްބަތްކޮށް ދޭހަވާގޮތަށް މިންވަރުއްކަން އެ މާއްދާ އިން އެނގެންއޮވެއެވެ. ސުނާމީ ކާރިސާ ނުވަތަ އަދި އެހެންވެސް އެފަދަ ޤުދުރަތީ ހާދިސާ ތަކެއްގައި ގޮތުގެ ނަޒީ ޒާތްވައިވާ ހުރިހާ ދިވެހި ބައްލައްކަމަށް ބޭހިއާވަހިކަމަށް ފުރުސަތުދިނުމަކީ، ބޭހިއާވަހިކަމަށް ބޭނުންވާ ދިމާލުން ފިޔަވައިކަން ބޭނުންވާ ހިޔާވައިވާ

---

[4] ނުޝަމަށް ބެޗްސޮބަރ ދެންޖާމަންޓް ޝަންޖަރގެ ހަރުސިންގެ އެންޑް އިންޓަރނޭޝަނަލް ރިޕޯޓްޓަރމަންޓް ފުރިޖެހެ ނެރެފައިވާ "ސުނާމީ ކާރިސާއާ ގުޅިގެން ސަރުކާރުން އިމާރާތްކޮށްދެއްވާ ގެތައް ލިބޭ ފަރާތްތަކެއް ކަނޑައަޅާނެގޮތުގެ އުޞޫލުތަކެއް" އަދި އިންޓަރނޭޝަނަލް ފެޑެރޭޝަން އޮފް ރެޑް ކްރޮސް އެންޑް ރެޑް ކްރެސެންޓް ސޮސައިޓީސްގެ ދަށުން ނެރެފައިވާ "ގެ ބިނާކުރުމުން ފަހަރު ކުރުމަން ގެއްލުމާ މިންގަނޑުތަކެވެ: ރެޑް ކްރޮސް އެންޑް ރެޑް ކްރެސެންޓް މޫވްމަންޓްގެ (އައި.އެފް.އާރ.ސީ، ބީ.އާރ.ސީ، އެފް.އާރ.ސީ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދާއިމީ ހިއާވަހިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ޕްރޮގްރާމެވެ.

މިންވަރަށް ހިނގުން ކުރުން ދައުލަތުގެ މަޞްލަޙަތު ލާޒިމުވެގެންވާ ކަމަކަށްވުރެ ބޮޑަށް ދައުލަތުގެ

ކުރިއެރުމަށްޓަކައިވާކަމުގެ މަޞްލަޙަތު ބަރާބަރުވާފައިވާކަމުގެ.

7. 24 ޑިސެންބަރު 2004 ގެ ސުނާމީ ކާރިސާގައި ގެއްލުން ގެއްލިފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ބެހިއްޓެވިކަން

ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ތެރެއިން "އައި.އެފް.އޭޑީ.ސީ.އޭސް" ޕްރޮގްރާމްގެ ދަށުން އިސްލާމިކްފަންޑާ

ފަރާތަކުން ބެހިއްޓެވިކަން ފޯރުކޮށްދީފައިވާކަން އެނގެއެވެ.[5] އަދި "އައި.އެފް.އޭޑީ.ސީ.އޭސް" ޕްރޮގްރާމުގެ

މައިގަނޑު މަޤްޞަދަކީ ގެއްލުން ގެއްލިފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ބެހިއްޓެވިކަން ފޯރުކޮށްދިނުންކަމާއި، އެއީ އެއްވެސް

ޒާތެއްގައި ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގައި ގެއެއް ނުވަތަ ބިމެއްގެ ބަދަލުގައި ބިމެއް ދިނުމުގެ ސިޔާސަތުގެ ދަށުން ހިނގި

ޕްރޮގްރާމެއްނޫންކަން އެނގެއެވެ.[6] އެގޮތުން، "ހަވީރުގެ" ކާރި ގޮތުގައި ހުރި ތަކެތި

ހަމަޖެހިފައިވާގޮތުގައި ބޮޑު އާގެ ތެރެއިން 4610.78 އަކަފޫޓު ބިމާއި، އަދި އެ ބިމުގައި ހުރި ހިމާޔަތްކުރައްވާ

1650 އަކަފޫޓުގެ ގެއާއި، ފެންވަޅާއި، 35 ފަތްކޮޅުގަހާއި، 12 ކާށިގަހާއި، 6 ރުކާއި، 2 އަނބުގަހާއި، 1

ޗިކޫގަހާއި، 1 ހިތުލި ގަސް، މިހިރާ އެއްބަޔަކަށް ވެރިވެވުން ދައުލަތުން ބަދަލު ދިނުން ކޮންމެހެން

ލާޒިމެއް ނޫނެވެ.

ގިޔަން ހާސިލުނުކޮށް މައްސަލަ ނިންމި ކަމަށް ބުނާ ބުނުން

8. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ތެރެއިން ދަށުކޯޓުގައި އުފެއްދުނުފައިވާ ދަލީލު

ސާބިތުކުރުމަށް ދަށުކޯޓުން ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކި ބަލައިގަނެފައިނުވާކަމާއި، މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައި

[5] ބެރިލެސް ދަނޑު ކޮޓަރު އިން ސުނާމީގެ ފަރާތުން ހަރުކުރެވުނު ހިފެހެއްޓިފައިވާ ގެ ހައްދާ ނިމުނު / ގޭގެ މިލްކުވެރިކަމުގެ ލިޔުން

[6] އިންވެސްޓްމަންޓް ފައިނޭންސް އޮފް ދަނޑު ކޮޓަރު އަށް ދަނޑު ކޮށްފައިވާ ސުނާމީ ސާވިސަސް ދަށުން ރިކަވަރީގެ "ގެ ލިބޭނެ މިހާރު ފަހަރަށް ކުރުމަށް ގެންގޮސް

މިންގަނޑުތައް: ދަނޑު ކޮޓަރު އަށް ދަނޑު ކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަސައްކަތު (އައި.އެފް.އޭޑީ.ސީ، ބީ.އޭޑީ.ސީ، އެފް.އޭޑީ.ސީ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދާއިމީ ހިމާޔަތް

ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް.

ހެކިން ހާޒިރުކޮށް ހެކިބަސް ނެގުމުގައި އަމަލުކުރަމުންގެންދާ އާއްމު އުސޫލާއި ޚިލާފަށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާތަކަށް ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

9. އެންމެ ފުރަތަމަ މި މައްސަލަ ކޮޅުމަޑުލު ވިލުފުށި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިއިރު، ހުށަހެޅުން ފޯމާއި އެކު ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ ހަމައެކަނި ރިޕޯޓު ހެއްކެވެ. ޝަފަހީ ހެއްކެއް ހުށަހަޅާފައިނުވެއެވެ. ނަމަވެސް 25 ސެޕްޓެންބަރު 2016 ވަނަ ދުވަހު އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ކޮޅުމަޑުލު ވިލުފުށި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ދިން ބަޔާންގެ 8 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން އެފަރާތުން ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކުރަން ބޭނުންވާ ޝަފަހީ ހެކިންގެ ލިސްޓެއް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.[7] އެ ހެކި ލިސްޓުގައި ހިމެނޭ ހެކިންނަކީ:

(1) ޙުސައިން އިސްމާއީލް / އިރުވައިގެ ތ. ވިލުފުށި

(2) ޢަބްދުﷲ ހުސައިން / މާވަޅީގެ، ތ. ވިލުފުށި

(3) މުޙައްމަދު ބަޝީރު / ކަނބިލިގެ، ތ. ވިލުފުށި

(4) ޒަކަރިއްޔާ އަބްދުލް ހަމީދު / ރިހުއްސަވާ، ތ. ވިލުފުށި

(5) މުޙައްމަދު ރަޝީދު / ގުލަފާމުގެ، ތ. ވިލުފުށި

(6) ޢަބްދުﷲ ރަޝީދު / ކުންނާރުމާގެ ، ތ. ވިލުފުށި

(7) މުޙައްމަދު ސަލީމް / ގުރީންހައުސް، ތ. ވިލުފުށި

(8) އަޙްމަދު ޝަމްޢޫން / ފޮނަމާގެ، ތ. ވިލުފުށި

(9) އުސްމާން ތޮލާލް / ރުއްތޮރުގެ، ތ. ވިލުފުށި އެވެ.

ނަމަވެސް ބުނެވުނު ހެކިން ތެރެއިން އެއްވެސް ހެއްކެއް ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކޮށް ހެކިބަސް ނަގާފައިނުވެއެވެ.

[7] ކޮޅުމަޑުލު ވިލުފުށި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 35/N2C/2012 ދަޢުވާއާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ހިމަނާފައިވާ ސުވާލުމާން ފަރާތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ބަޔާން (25 ސެޕްޓެންބަރު 2016)

10. ޚަސްމުންގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ހެކިތަކާއި ދަލީލުތަކާ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ކޯޓުން ފަހިކޮށްދިނުމަކީ ކޯޓުތަކުން ކުރަންޖެހޭކަމެކެވެ. އެހެންނަމަވެސް ޚަސްމުންގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ހެކިތަކާއި ދަލީލުތަކުގެ ތެދުއިން މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ކަން ހެކިތަކުގެ ކަމާއި، ހެކި ހުށަހަޅަނީ ކޯޓަކުން ސާބިތުކުރުމުގެ ބާރުގަދަގޮތުން މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރަށް ވަޒަންކުރުމުގައި ޝަރީޢަތުން ބަލައިގަނެވޭނެ ހެކިތަކާއި ބަލައި ނުގަނެވޭނެ ހެކީގެ އަދި ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކުރެވޭނެ ހެކިންނާއި ހާޒިރުނުކުރެވޭނެ ހެކިން ކަނޑައެޅުމަކީ ފަނޑިޔާރުގެ ތަޤްދީރީ ބާރުގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާނެ ކަމެކެވެ.[8]

11. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ހެކިންގެ ގޮތުގައި ހާޒިރުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކުގެ ލިސްޓު ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ނަމަވެސް އެ ހެކިން ހާޒިރުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ކަން ސާބިތުކުރަން ކަން އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ބަޔާންނުކުރައްވައެވެ. ބަހުސްގެ ބާރުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކޮށްދިނުމަށް އެދުނު ހެކިންގެ ފަރާތުން ސާބިތުކުރަން ބޭނުންވަނީ ސ. ވިލިފުށިގައި ބަދަލުދިނުމުގެ އުޞޫލުން ބަދަލަށް ބަދަލުގެ ގޮތުގައި ގެއެއް ދިނުމާއި، ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި ދެއްކެވިގަތުން ބަދަލު ދިނުމަށް ސާބިތުކުރުންކަމަށް ބުނެ ކަމުގައިވިޔަސް، ބުނެވުނު ހެކިވެރިންނަށް ބަދަލުގެ ގޮތުގައި ލިބުނީ ކޮއްޓެއްކަމުގައިވެސް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަކަށް ބުނެދެވިފައިނުވެއެވެ.

12. ދަޢުވާކަމަށް ހުށަހެޅުމާއި ހުރި ލިޔެކިޔުންތަކަކާ ބެހޭގޮތުން ސާބިތީ ހާރިސާއާ ގުޅިގެން ވިލިފުށި ގެ ގެއްލުން ދީފައިނުވާކަން އިބްރާހީމް ބަދަލުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަނގަބަހުން ނަގާ ކަމުގެ ތަރުޖަމާ[9] ނޭޝަނަލް ޑިޒާސްޓަރ މެނޭޖްމަންޓް ސެންޓަރުގެ ނަންބަރު 469-A/N02C/2018/1 ސިޓީ އިން، ސުވާލުކުރެވުނު ފަރުދުގެ އެކުލަވާލުން ބަދަލުގެ ގަޑި ކަރުދާހުގެ "ސ. ވިލިފުށި ހަތިރީގެ" ގެގެ ބަދަލުގައި B-11-07 ނަންބަރު ގެ ބަދަލުގެ ފަރާތްތަކަށް ދީފައިވާކަން އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅުމުގެ ބަހުސް ޝަރީ

8 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/HC-A/192 ޤަޟިއްޔާ

9 ކޮމަޝަލް ވިލިމާލޭ ކައުންސިލް އިދާރާގެ ނަންބަރު 383/N02C/2016/3 ސިޓީ

ހުރިން ހާސިލުކުރުމަށް ހުރިބަސް ނެގުނުކަމުގައިވީ ނަމަވެސް އެ ހުރިބަހަކީ ކޯޓުގެ މިލްކިއްޔާ މަޚްޞޫޞް ކަލިމަ ކޯޓުގެ ޢަމަލީ ގޮތުން ޓެކްސް ނަގާ ޙާލަތުގައި އަމުރުކުރަން ސަލާމަތްވާނެ ބަދަލު އަދަދުގެ އިބްތިދާޢު ޢަމަލު ކަމެއް ކަމުގައި ޢަމަލުކުރަން ނުދެނަކަމެވެ.

އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުގެ ޙައްޤު ހާސިލުގައި މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނުން

13. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުގެ ޙައްޤު ހާސިލުގައި ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވަނީ މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައި އަމަލުކުރަމުން އަންނަ އާއްމު އުޞޫލާއި ޚިލާފަށްކަމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ބުނެ ހުށަހަޅާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއަށް ބަލާއިރު؛

14. އިސްތިއުނާފީ މި ނުކުތާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައި އަމަލުކުރާ އުޞޫލަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ދައުވާކުރާ ފަރާތުން އެމައްސަލައެއްގެ އަޑުއެހުމަކަށް ހާޒިރުނުވެއްޖެނަމަ، އެ މައްސަލަ އެއް ބާތިލުކުރާކަމަށް، އެފަދައިން އަމަލުކުރުމުން އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުގެ ޙައްޤު ހާސިލުގައި ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވާކަމުން އެކަމަކީ ފުރުޞަތު ހަމަހަމަކަމުގެ ބޭރުން އަމަލުކުރެވިފައިވާކަން ސާބިތުވާކަމަށް ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެއެވެ.

15. ކޯޓުން މިހާރު ބަލަމުން ކުރުމުގައި އަމަލު ކުރާނެގޮތުގެ ޤަވާޢިދު[10]ގެ 29 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ކޯޓުން ބަލަމުންދާކަމަށް، މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރަކު 3 ފަހަރަށް އަމަލުކުރުމުގެ ބާރު ދީފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ކޯޓުން މިހާރު ބަލަމުން ކުރުމުގައި އަމަލު ކުރާނެގޮތުގެ ޤަވާޢިދުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

(ހ) ކޯޓުން މުހިންމުކަމާ މައްސަލައާ ގުޅޭ ކޯޓުން ބަލަމުންދާ އަމުރު ދީ، މަޢުލޫމާތު އެދުރުއްޓުން އަމުރުގައިވާ ތާރީޚުގައި ގޮތަށް ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ކޯޓުން ބަލަމުންދާކަމަށް، ނުވަތަ އޭގެ އެކިބަސް

---

[10] އިސްތިއުނާފު ކުރުމަކީ މައްސަލަ ދަތުރުކޮށްގައި ހިނގައިދާއާ އިރު ކޯޓުން މިހާރު ބަލަމުން ކުރުމުގައި އަމަލު ކުރާނެގޮތުގެ ޤަވާޢިދު އަމަލުކުރަމުންދާ ގޮތުގައި ދައުވާގެ ފުރަތަމަ ބަދަލުކުރެވެ.

ބަދަލުވެގެން ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގައިވާގޮތަށް އަމަލުކޮށްފައި ނުވާނަމަ، ތިރީގައި މިވާ ގޮތުން ކުރި ގޮތަކަށް އަމަލު ކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(1) އެ މައްސަލައިގައި ދައުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ވަކި ގޮތަކަށް ކޯޓުން އަމަލުކޮށްދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައި ނުވާނަމަ، އެ މައްސަލައެއް ބާޠިލުކުރުން.

(2) އެ މައްސަލައިގައި ދައުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ވަކި ގޮތަކަށް ކޯޓުން އަމަލުކޮށްދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާނަމަ، ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކިތަކާއި ދަޢުވާގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މައްސަލަ ނިންމުން.

(3) ޤާނޫނުއަސާސީގެ 88 (ހ)ގެ ދަށުން އެދިފައިވާ ޤަބޫލުކުރާ ކުރުމުގެ އަމުރު ކަނޑައެޅުމާއެކު މައްސަލަ ބާޠިލުކުރުން.

16. އެގޮތުން ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅިގެން 27 ސެޕްޓެމްބަރު 2018 ގައި ބޭއްވުމަށް ތާވަލު ކުރެވުނު އަޑުއެހުމަކީ މައްސަލައިގެ ޚުލާސާ ބަޔާން ހުށަހެޅުމަށް ތާވަލުކުރެވުނު އަޑުއެހުމެއްކަން ދެފަރާތުގެ ބަޔާންވެސް އަންގާފައެވެ. އެ އަޑުއެހުމާއި ހަމައަށް މައްސަލައިގެ ދެފަރާތުން ދައްކަން ހުރި ވާހަކަތަކާއި، ހުށަހަޅަން ހުރި ލިޔުންތަކާއި، ހެކިތައް ހުށަހެޅުމަށް ފުރުސަތުދެވުނުކަމާމެދު އެއްވެސް ފަރާތަކުން އިޢުތިރާޟެއް ނުކުރައްވާފައެވެ. އަދި އެ ދުވަހު އަޑުއެހުމުގައި ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ކޯޓަށް ހާޒިރުނުވުމުން، ދައުވާލިބޭ ފަރާތުން މައްސަލަ ބާޠިލުކޮށްދިނުމަށް މައްސަލަ އެދުނުމާ ހަމައަށް ގޮސްފައިވާ ހިސާބުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އެދުމުން ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންދިޔައެވެ.[11] އެހެންކަމުން ކޯޓަށް މީހުން ހާޒިރު ކުރުމުގައި އަމަލު ކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ފަދައިން އަމަލުކުރުމުގެ ބާރު މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ. ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައިގައިވެސް ކޮޅުމަޑުލު ވިލުފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން އަމަލުކޮށްފައިވަނީ މިފަދައިން ކަމުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ދައުވާ ބާޠިލުކުރައްވައި ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނޭގޮތަށްވާ ހަމަތަކުގެ ބޭރުންކަމަށް ބުނެވޭނޭ ތަނެއް ނެތެވެ.

[11] ކޮޅުމަޑުލު ވިލުފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 35/N2C/2012 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 09 ވަނަ ނުކުތާ

ދަޢުވާގެ ސީޒާގެ ބާރުން މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނާ ބުނުން

17. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފީ މި ނުކުތާ ބިނާކޮށްފައިވަނީ ކޯޓުމަޖުލިސް ވިލުފުރި ޑިސްޕިއުޓް ކޭހުން އެ ފަސްއިނާގެ ޙުކުމުގައި، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތައި އިސްތިއުނާފަށް ހާޒިރުވާ ފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ކޮންޓްރެކްޓް ނިންމައިދޭން ބާރުނުކޮށް އެފަދަ ކޮންޓްރެކްޓް ނުކުރުމުގެ ސަބަބުން ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދެވޭނެ ތަނެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވުމުގެ މައްޗަށްކަން އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުގެ ވަކާލާތުކަމުން އެނގެންހުރެއެވެ. އެހެންކަމުން މިއީ ހުކުރެވުން ދަޢުވާއާއި ނުގުޅޭ ނުވަތަ ހުކުރެވި ދަޢުވާގެ ސީޒާގެ ބާރުން ހުކުމްކުރެވިފައިވާ ޙުކުމެއްކަމަށް އެފަރާތުން ދެކޭކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ.

18. ކޯޓުމަޖުލިސް ވިލުފުރި ޑިސްޕިއުޓް ކޭހުގެ ނަންބަރު 35/N2C/2012 ފަސްއިނާގެ ޙުކުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

"..... މިދަޢުވާއަކީ ނޮޓަރައިޒް ޕްރޮސެސް ޑޮކިއުމަންޓް ސަޕްލައިގެ މައްޗަށް ހުށަހަޅާ ދަޢުވާއެއް ކަމަށްވާތީ، މަދަނީ އިޖްރާއަތު ތަރުގެ އެންމެ ފުރިހަމަ އުސޫލު މަސްދަރަކީ ކޮންޓްރެކްޓް ކަމުގައި، ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރުން ބަލާއިރު ކޮންޓްރެކްޓަކީ ތަބައީ އަދި މަދަނީ ޝަރުޢީ ޙައްޤުތަކެއް ލިބިގަތުމުގައި އާދޭ ޝަރުޢީ ތަރުކީބެއް، ދުނިޔަވީ ފުރިހަމަތަކުން ބަރުދަށާ ބަރުދަށުގެ ނިޔަތުގައި ހުރަހަނާ ނިޒާމުގައި ހުރަހަށްނަގަތަ ބަރަހަށާ ފުރުޞަތުގެ މައްޗަށް ޢަމަލު އެއްބަސްވުމަކަށް ވާއިރު، މި ފަސްއިނާގައި ބަޔާންކުރާ މައްސަލައިގެ ޙުކުމަކީ ދަޢުވާ ކުރާ ފަރާތައި ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތާގެ އެދަރު އެއްބަސްވުމުގެ ޢަމަލުކުރަން ޤަބޫލުކުރާ ނަތީޖާއެއް ނެތްކަމާއި، ވ. ވިލުފުށި ހަވީރީ ސްޓޯރއާން ފަތުރިއާއި ނޮޓަރައިޒް ޕްރޮސެސް ޑޮކިއުމަންޓް ސަޕްލައިއާއި ދެމެދު ޤާނޫނީގޮތުން ބަރުދަށާ އެއްބަސްވުމެއް އެކަށައަޅައި ނުވާކަމުގައި ކަނޑައަޅައެވެ..."

މިފަދައިންނެވެ.

19. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ނޮޓަރައިޒް ޕްރޮސެސް ޑޮކިއުމަންޓް ސަޕްލައިގެ މައްޗަށް ކުރި ދަޢުވާއަކީ 2004 ވަނަ އަހަރު ސޮއިކުރި ކޮންސަލްޓެންސީ އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތަށް ލިބެން ޖެހޭ ބަދަލު

ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހެޅި ދަޢުވާއެއްކަން އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމަތީގައި އޮތް ސުވާލަކީ އެ ކާރިސާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތަށް ގެއްލުމެއް ލިބިފައިވާތީ ބޮޑުމާއި ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދެއްކުމަށް ނާޝަރުޢީ ކަމެއް ކޮށްފައިވާނަމަ ދެއްކުމުގެ ޒިންމާ ސުންބަރުގެ ފަރާތުން އެ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދޭންޖެހޭނެތޯއެވެ.

20. އަޅުގަނޑުމެން ޔަޤީންކުރަމެވެ. ކޮންމެ ގޮތަކަށް ވިޔަފާރި މެނޭޖްމަންޓް ކުންފުނި މައްސަލައިގެ ބަޔާނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ސަބަބަކީ އެ ބަޔާނަށް ވާހަކަ ދައްކާފައިވާ ފަރާތަކުން އެއްވެސް ވަރަކަށް ފާރަވެރިކަން ކުރެވިފައިވާ ކަމެއް ނުދެކެވެ. އެ މަޢުލޫމާތަކީ ސަބަބަކާ މައްސަލައިގެ ދަޢުވާ އާ ނުގުޅޭ ސަބަބަކަށް ވާތީއެވެ. ނަމަވެސް ކޮންމެ ގޮތަކަށް ވިޔަފާރި މެނޭޖްމަންޓް ކުންފުނީގެ ނަންބަރު 35/N2C/2012 ގެ ސުވާލުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ކޮންމެ ދަޢުވާއަކާ އެ ދަޢުވާގައި އެދިފައިވާ ކަންކަމަކީ އަދި މި ރިޕޯޓުގައި އިސްވެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރައްވައި ކޮންމެ ގޮތަކަށް ވިޔަފާރި މެނޭޖްމަންޓް ކުންފުނި މައްސަލައިގެ ބަޔާނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ސަބަބު އެއްވެސް ގޮތަކަށް ނަމަވެސް އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ވަރަށް ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދޭން ޖެހޭނެ އެއް ކަމަކަށް ނުދެކެމެވެ.

21. މިގޮތުން، ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތަކާއި އެކުލަވައިގެން ހުރުމުން ކޮންމެ ގޮތަކަށް ވިޔަފާރި މެނޭޖްމަންޓް ކުންފުނީގެ ނަންބަރު 35/N2C/2012 ގެ ސުވާލާއި އަދި ބަދަލު ދެންނެވުމުގެ ޝަރުޢީ ޙަޤީޤަތް އަދި ފާހަގަކުރި ސަބަބުތައް އެކުލަވައިގެން ނިންމައިދެމެވެ.

- <u>ފަސޭހަކުރުމުގެ މުޅިއެއްމަށް ނިޔާމުގެ ދަރުމަ</u>

22. ފަސޭހަކުރުމުގެ މުޅިއެއްމަށް ވާއިސްވާފަދަ ދަރުމަތަކެއް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ.

- <u>ފަސޭހަކުރުމުގެ ބޮސައިން މަޖިލީހުގެ ދަރުމަ</u>

23. ފަސޭހަކުރުމުގެ މުޅިއެއްމަށް ވާއިސްވާފަދަ ދަރުމަތަކެއް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ.

ހުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކޮށްދެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން، މ. ވިލުފުށި، ހަވީރީގެ ސުލައިމާން ފަތުޙީގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ކޯޓުމަދުލު ވިލުފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 35/N2C/2012 ގެ ޤަޟިއްޔާ ނިންމުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭފަދަ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް މި މައްސަލަ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި، ހުކުމްކުރީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނާޡިމް | ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިޞަލް | ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދު

(ރިޔާސަތު)